

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง การยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า พรรคประชาธิปัตย์มีการจัดทำรายงานการดำเนินงานในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่ไม่ได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ตามมาตรา ๖๕ วรรคสองต่อไป

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑๓๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศ คำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่า พรรคประชากรรัฐซึ่งได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชากรรัฐ ในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชากรรัฐ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๓. ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคประชากรรัฐ ส่งคำชี้แจง ซึ่งนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชากรรัฐ มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า

๓.๑ นายธีรพงศ์ โสภณวรรคมา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ - พฤศจิกายน ๒๕๕๒) และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชากรรัฐ เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้ง นายชนภัทร กังสวัสดิ์ ซึ่งเป็นคนของนายธีรพงศ์ ฯ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชากรรัฐ เพื่อจะได้เข้ามาทำงานแทนหัวหน้าพรรค ซึ่งตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้ลงชื่อ เพราะเห็นว่า เป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ ฯ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหาก็โยนความผิดให้แก่หัวหน้าพรรค

๓.๒ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชากรรัฐไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาการเมืองนั้น ในฐานะ

หัวหน้าพรรค คนได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อพรรคไม่มีเงินให้ ก็พยายามที่จะจ้องจับผิดหรือทำลาย แม้กระทั่ง ร้องเรียน จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้ได้

๓.๓ สำหรับกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า พรรคประชาชนจัดทำรายงาน การใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงนั้น ตนยอมรับว่า เป็นผู้มีส่วนเบิกเงินร่วมกับนายชนภัทร ฯ ผู้อำนวยการพรรคประชาชน แต่เมื่อเบิกเงินมาแล้ว ได้นำเงิน ส่งให้กับนายธีรพงศ์ ฯ โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างนายธีรพงศ์ ฯ กับนายชนภัทร ฯ ร่วมกันดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะตนไม่มีความสััดทัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริง เท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนเท่านั้น การจัดทำสัญญาทุกอย่าง นายธีรพงศ์ ฯ จะเป็นผู้จ่ายเงิน เพราะตนได้มอบเงินให้ไปทั้งหมด ส่วนกรณีที่ว่า มีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ ฯ หัวหน้าพรรค โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการนั้น ตนไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อ มาก่อน สาเหตุที่ไม่ทราบเพราะเชื่อใจกัน

๓.๔ กรณีที่นายสุเทพ พรหมวาส ประธานคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ให้นำ ใบชื่อขายรถยนต์ โตโยต้า ไทเกอร์ ซึ่งตนแจ้งว่า เป็นของนายรัฐ รัฐแสง (บุตร) มาแสดง เนื่องจาก ตนมีพฤติการณ์ปกปิดซ่อนเร้นไม่นำหลักฐานการเข้าชื่อรถยนต์ดังกล่าวมาแสดง แต่เมื่อตนนำมาแสดงแล้ว กลับเป็นชื่อของนายธรรมนุญ รัฐแสง บุตรอีกคนที่เพิ่งทำสัญญาเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ นั้น เนื่องจากนายรัฐ ฯ ได้โอนขายรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่นายธรรมนุญ ฯ ส่วนใบชื่อขายครั้งแรกหายไป นานแล้ว

๓.๕ นอกจากนี้ ในขณะที่ดำเนินการขอจัดตั้งพรรคได้เคยมีปากเสียงกับนายชินศรี ศรีประเทศ ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมือง เกี่ยวกับความถูกต้องของเอกสาร รวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือ ในการเสนอแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคสองคน แทนกรรมการบริหารพรรคที่ลาออกไป การที่กรรมการ การเลือกตั้งมีการกิจการเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก และไม่ได้ดูแลเรื่องพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้ พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่รวมทั้งพรรคประชาชนเกิดปัญหา

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหา พยานหลักฐานอื่นได้อีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕

มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้หรือไม่
 ๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคประชารัฐหรือไม่
- คำวินิจฉัย**

ปัญหาแรก พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็น บทบัญญัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัว ที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคมวลชน แล้ว

ปัญหาที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณีของ พรรคประชารัฐ ซึ่งจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองแล้ว ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และ มาตรา ๖๒ และนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แต่หัวหน้าพรรคประชารัฐ ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว รับฟังไม่ได้ จึงเห็นว่า มีเหตุที่จะยุบพรรคประชารัฐตามกฎหมายแล้ว อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคประชารัฐตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ